

KARÁCSONY MAGAZIN

Egyéves a Délmagyarorsági Magazinja, amely minden vasárnap, minden ünnepnap megjelenik tavaly karácsony óta. Sokat bírálták, sokat dicsérték — s nem hasztalanul: a második évre már igazítunk rajta. Olvasóink ugyanis több riportot, több társadalmi kérdést boncolgató írást kérnek tőlünk szüntelenül, különösen vasárnapra, amikor több idő jut újságforgatásra.

Az idei karácsonyra már ilyen Magazint próbáltunk összeállítani a 8 oldalas ünnepi mellékletben. És lesz ennek folytatása is. Igaz, újra csak 4 oldalon... Mert hogy egyszer van karácsony...

F. Nagy
István

HUNCUTSÁG NÉLKÜL

Legújabb hobbym: nézegetem az embereket. A tizedik pártkongresszus után különös kedvem telik ebben. Úgy gondolom, aki ad valamit Magyarországnak jövőjére, s személyes boldogulását sem az istenektől várja, nyilván meghallgatta, vagy elolvasta a Központi Bizottság helyzetfelmérő, utat jelölő beszámolóját, valamint a négy esztendőre szóló határozatot. Számomra tiszta, világos, érthető valamennyi mondat. De vajon azt értette-e meg mindenki, ami lényeges? Azok, akik megfogható valósággá teremtik majd a jóváhagyott elveket, bizonyosak-e afelől, hogy nem csapják be őket?

Ögyelgés közben, ráérős társaságban, szószátyár értekezleten próbálom kitalálni, hogy egy-egy külsőhöz miféle gondolkodás tartozik. Ugyan mekkora lehet az ország sorsát intéző választott szervek és személyek iránti bizalom az egyéniségeknek ebben a sokféleségében, az arcoknak, viselkedéseknek e tarka forgatagában? Gyönyörűnek és izgalmasnak találom: ahány fej, annyiféle műveltség, észjárás, szemléletmód, szűkebb vagy tágabb világ. Még az egy elvet valló kommunista is különböznek egymástól, például a részletek, a „mit hogyan” megítélésében, hát azok hogyanye különböznek, akik gyakran a szemüknek sem akarnak hinni, mondván, hogy „a politika úri huncutság volt és az is marad”. Régi nótá ez, mégis többen fújják manapság is. Az ilyenekből legelőször az ősi gyanakvást kell ki-gyomlálni, hogy előítélet nélkül, tiszta szívvel merjék magukba fogadni legalább azt, ami kedves

a fülüknek, ami egészében véve azt fejezi ki, amit ők is akartak mondani, amit várnak és óhajtanak.

Ha szememet a múlt felé fordítom, javarészt megérttem a nehezen oldódó óvatosságát. Előbém szökken élesen a kép. Lár-más, duhaj választási hajcihő van a községben, a muzsikás banda fújja erősen a rezet, nagyhangú kortesek borral vásárolják a voksokat, tollas sipkás hetyke leventék röplapokat szór-nak a sokadalom közé. A nép kapkodja és olvassa: „...a fiskális nem kell nekünk / Végyá-ry Iesz a követünk / Ó a szegény pártfogója / ki megvédi és meg-övjá.” Ez igen — úti fel a fejét egy peckes bajszú, jól táplált ma-gyar és intésére meglódul vagy ötven kormánypartí, hogy a piac-téren szétugrasszák az ellenzék, a kisgazdapárt gyűlését. Útköz-ben találkoznak szeretett képvi-selőjelöltjük virágfüzerekkel éki-tett autójával, amitől úgy be-lelkeseznek, hogy a csóro nap-számosoknak is Kánaánt ígérnek. Aztán amikor a szavazások győz az államilag pénzelt, halandzsá és a szegényfertály kezdű sürgetni az ígéretek beváltását, csendőrök verik be a buzgó szószólók fejét.

Az ilyen és ehhez hasonló sze-mérmetlen huncutságokban győ-keredzik annak az oka, hogy a falusi „nemzetfenntartó elemek” a felszabadulás előtt igencsak be-riglizték a kiskaput, ha meglát-tak egy pantallós városi „kutyá-kergetőt”. Később, amikor „a dolgozó parasztsággal szövetséges munkásosztály” kezébe jutott az államhatalom, a lelküket kiad-tuk azért, hogy elhiggyék a ko-rábban rendre becsapottak: nincs a politikában az égvilágon semmi huncutság, ha azt a nép csinálja magának érthetően és becsületesen. S mivel eleinte csakugyan erre vallott a kom-munista párt minden cselekedete — a földosztás, a forinteremtés, az államosítás — a megcsapott bizalmúak serege is sorra bele-csapott a tenyerünkbe és hinni kezdett nekünk. S miért ne hitt volna! Az igazság egyszerű volt és megfogható, s mi népevelők ráadásul akkor jeles bizonyít-ványt kaptunk volna ékesszólás-ból. Hanem a személyi kultusz ívei mindent elrontottak. A szó is a tett diszharmóniája — ha rövid ideig tartott is — súlyos bajokat okozott. Talán többet, mint a népellenes Horthy-rend-szer demagógiája, hiszen — me-rem hangsúlyozni —, a szabad Magyarország friss ereje és tisz-tasága akkor már százazrek hitét megerősítette a kommunista poli-tikában. Ezért kezdett újra zúgni a kórus keserű panaszosan, mi-szerint „az is lacibetyár, aki hisz a politikában”.

És közel másfél évtizedes tisz-tesség párt- és állami tevé-kenység után ma ismét megál-lapíthatjuk: a magyar nép bizik pártjában, igenli annak politiká-ját és programját, akar dolgozni annak megvalósításáért. Lehetsé-ges, hogy akadnak manapság is kételkedők, a lakosság zöme azonban — amely érzékenyen, ezerszemű ellenőrként figyeli poli-tikánk irányát, sőt minden rez-dülését —, ismét tud kitarulkoz-va éljenezni a jövő terveinek. A tizedik pártkongresszus újabb tömegeket győzött meg afelől, hogy az MSZMP politikájában csakugyan nem található egy szemernyi huncutság, az nem

egyéb, mint maga a valószínű, gondokkal tűzdelt élet, amely folyton többre és tökéletesebbre törekszik. Mert ugyan mi lehet a szemfényvesztés ebben a beszámoló passzusban: „Pártunk mindig úgy fogta fel vezető szerepét, mint a nép szolgálatát, s politikájának valóraváltásában a legszélesebb tömegekre támaszkodik”. E sorok hűen tükrözik pártpolitikánk becsületességét, populáris jellegét, gyakorlati alakításának módját, s éppen ezért elbirnak minden kritikát.

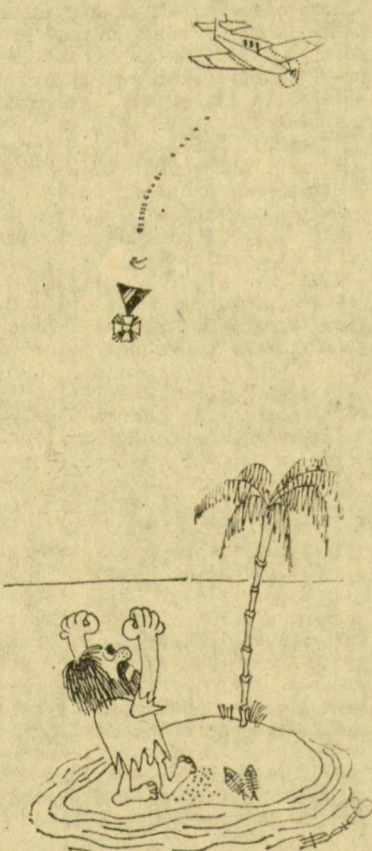
Ennek a politikának az ereje abban van, hogy békét, nemzet-közi barátkozást, nemzeti gazda-godást és népboldogulást írt zászlajára. Abban, hogy nem szégyell beszélni a hátramaradott jelenségekről, s a gondokat meg-osztja a szocializmusért felelős-séget érző százazrekkel, milliók-kal. Abban, hogy átmeneti nép-szerűségéért nem ígér olysmi-keket, amelyek meghaladják az or-szág anyagi erejét, de a kong-resszus ugyanakkor jórészt arról is meggyőzte a közvéleményt: az aktuális fizetésjavításokkal sem késik a kormány egy percet sem, ha arra meglesz a pénzfedezet. Az utóbbi tízegyhány esztendő a tanú rá, hogy nemcsak utóda-ink jólétét alapozgatjuk, hanem menetközben magunkra is egyre többet költünk.

Sokféleké vagyunk — emberek vagyunk. Ami engemet tette serkent és felvillanyoz, az mások számára esetleg unalmas szöveg. Van aki Seneca olvasásában is kedvét leli, némelyek meg örök-ké Jókai-könyveket bújnak. Egyik barátom rögtön mérgező-dik, mihelyt operettet hall a rá-dióban, a másik majd elolvad ilyenkor a gyönyörűségtől. Isme-rek egy tisztes nagymamát, aki „nem bírja azokat a háborús fil-meket, de Angyalt, azt a cuki férfit, elnézné reggelig egyfoly-tában”. Az idősebb korosztály rendszerint akkor ásitózik a tévé előtt, ha beazene következnek, a tinédzserek meg ugrándoznak örömlükben, mihelyt Zorán és társai püfölni kezdik a dobót. Szóval elég sokféleké vagyunk, s történelmi fejlődésünket is tekint-ve, bajos dolog eldönteni, hogy kinek van igaza. Az a jó, hogy van egy szimpatikus közös voná-sunk — szeretnénk jobban, bol-dogabban, nagyobb biztonságban élni és ezért nem sajnáljuk a fáradságot.

Nézegetem az embereket, akik a tizedik kongresszus elvét vál-toztatják majd munka szerinti jóvedelmekké, lakóházakká, zénhidrogénné, gyorsabb ügyin-tézéssé... Vajon tudja-e az a te-li szatyrot cipelő elviselt asszony, hogy nincs már a magyar poli-tikában huncutság? S egyáltalán, ráér-e odafigyelni az ország dol-gaira? Ha megfaggnánk véle-ménye felől, nem így válaszol-na-e: „Igen, odafont jót akarnak, de mire az az akarat ideér...” És az a szemüveges komoly fiú, akit ott a villamos első ülésén nyugton hagy, hogy három nő is áll mellette, nem olvasta volna Kádár János kongresszusi záró-szavait? Pedig nem zsíros-lobon-cos a haja, topis farmer helyett elegáns szürke öltönyt visel, s a könyv, amit előhúsz a táskából, Thomas Mann Mario és a va-rázsló-ja. Csakugyan bonyolult ez az élet. És a többi utas? Egy-kedvűen néznek ki az ablakon, újságlapot zörgetnek, pici gye-reknek gütyögnek, nyomakodnak előrébb a kocsi-ban. Rendesen öltözöttek, arcukon hiába kere-sem a közvetlen szükség gond felhőit. Ők mit mondanának, mi a politika? Tudják-e, számontart-ják-e, hogy a pártkongresszus egy álló hétig foglalkozott az ő problémáikkal? Úgyis mondhat-nánk, hogy politizált az érdekük-ken.

MIK VANNAK!

Segítség

Ünnepi sütemény

Olvasók levelesládájával az amerikai újságokban is találko-zunk, például a Western Review című népszerű folyóiratban. Itt a minap az egyik olvasó sürgős ta-nácsot kért:

„Mivel tudok a patkányoktól a leggyorsabban és legbiztosabban megszabadulni? Gondolja, hogy sztrichninnel sikerülhet?”

Egy másik olvasó följájlotta sürgős segítségét!

„A sztrichnin neveltes. Sok-kal jobb eszköz ismerek, amely-lyel ön határozottan sikert ér el: patkányirtás céljaira elküldöm a feleségem által karácsonyra ké-szített süteményt.”

Tűzoltónők

Piber osztrák község arról ne-vezetes, hogy itt volt az egyetlen olyan önkéntes tűzoltótestület, amelynek csak nők lehettek tag-jai. A nevezetes egyesület most, karácsony előtt kénytelen volt kimondani önmaga feloszlását, mert egyetlen biztosítótársaság sem volt hajlandó a község lakói-val tűzkár elleni biztosítást köt-ni...

Társasutazás

Különleges céllal futott ki egy luxushajó, fedélzetén kétszáz utassal. A karácsonyi társasuta-zás résztvevői valamennyien szívenedélyes dohányzók, akik tizenhárom napos körutát tölte-nek a Karib-tengeren. Az úton hét pszichológus hipnózissal szoktatja le az utasokat a káros szívenedélyről...

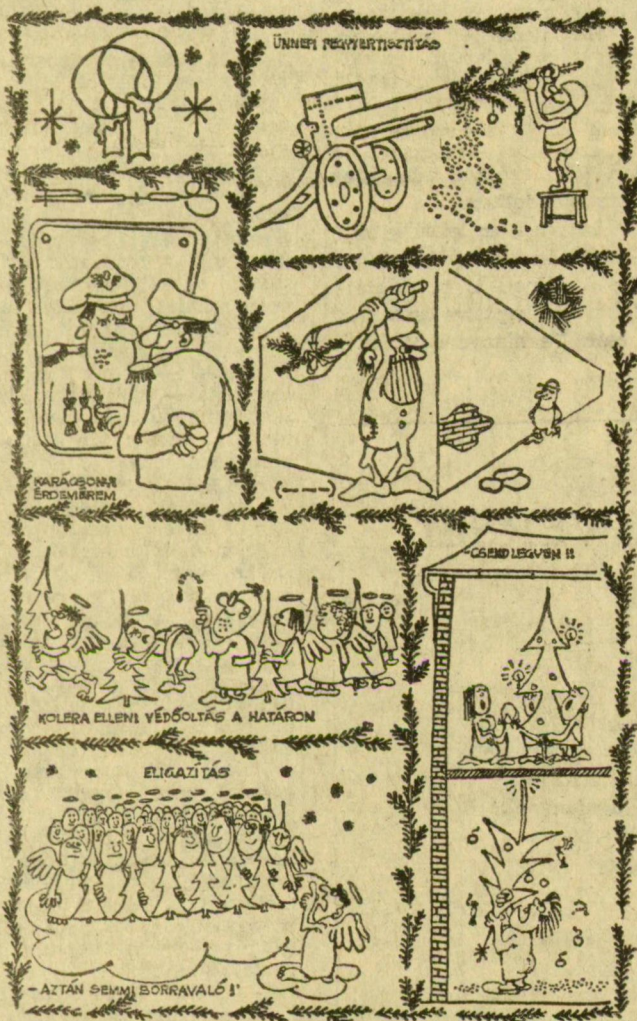
Felfújható kalap

Tokióban a karácsonyi ünne-pek előtt hozták forgalomba a ja-pán ipar legújabb találmányát, a felfújható műanyagkalapot. A tarka kalapokat egy különleges ceruzanagyságú minipumpával fújják fel. Használat után a ka-lap összerakható, és mint a zseb-kendő, betehető a kizitáskába...

Világcsúcs

Az Egyesült Államokban tíz év alatt 174 százalékkal nőtt az áruházi tolvajlások száma. A Pinkerton detektívügynökség ar-ra figyelmeztette az áruház-tulajdonosokat, hogy az USA-ban az idén a karácsonyi vásár alatt világrekordként hatszázmillió dollár értékű áruinak vesz majd nyoma az önkiszolgáló pultokról.

Legfrissebb hírek szerint az „illetékesek” túlteljesítették a be-jelentett hatszázmilliót...

Lódi Ferenc

Tükörben

Késő ősszel a fázós éjszakához simul a fűzfa, meztelenül már, s ahogy bukkik a nap, a csönd is álmos, gubbaszt, bóbiskol egy szederindán.

A hűvös égre szédült csillagoknak hajnalig tükröt tart az én Tiszám. A vízre les a hold, majd tova koslat; — s magányom, jaj, hogy hálót vet ki rám!

Az éjszakában hálvány pörnye-tűz, a cigarettám izzik fel, világol, s félek: hiányod még öledbe űz,

mert bizonyosan tudom: te is fázol. Hajnallik lassan, vele kél a szél is, s mintha csak verne, vinne hozzád mégis.

Várakozás

Pörög, csörög a hamis pénz a fáról s főkárpja, vízi kóbor szél tovább. Feketélik a víz a vadkacsától s hideg villantja hegyes tífógát.

A Tisza lustán tiszta, nem is szőke, s vackolnak benne már a jó halak. Rongyába bujt a nap, tán hófelhőbe, s a fák csupaszon állnak sorfalat.

Ha jössz a parton, hangosan kiáltozz, nehogy magadtól félj, — simulj a tájhoz: hamut lehel a Boszorkánysziget.

A szürkületben mintha máglya égne s lobogó lángja ég felé set. Fényében járva ide érsz estére.

SZONETTEK EGY HÚRON

Táj — ezüstben

Reggelre bokrot, fűzfát meztelenre vetkőztetett a fagyos éjszaka, s ott állt az erdő, szégyenén szepegeve, mint aki vétkét fájva tér haza.

A macska-baglyok, borzas szárnyuk rázva, visongva szálltak ágról ágra át, s hullott a tolluk rőt avar-parázsra, melyen az ősz már elhalta magát.

Tiszát ölelve sirt, fűtyült a szél, — mint szeretők, kik magukat veszejtve egymás húsáért feszülnek keresztre.

Hanyatt feküdt a táj, s ráhullt a dér, nehéz ezüstben járok, szinte csobban, s meleged átsüt, át a lábnyomodban.